

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1

1 maximumscore 2

- bij (1) prijs-afzetlijn
- bij (2) onvolkomen
- bij (3) proportioneel

indien drie juist	2
indien twee juist	1
indien één of geen juist	0

2 maximumscore 1

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$TO_{(Q=90)} = 90 \times 30 = \text{€ } 2.700$$

3 maximumscore 2

grafiek 1

Opmerking

uitsluitend 2 of 0 scorepunten toekennen

4 maximumscore 2

nee

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- prijselasticiteit bij prijsverlaging van € 10

$$P_0 = 50 \quad Q_0 = 70$$

$$P_1 = 40 \quad Q_1 = 80$$

$$\% \Delta = -20\% \quad \% \Delta = +14,3\%$$

- De gevraagde hoeveelheid diners stijgt relatief minder dan de prijs daalt / de elasticiteitscoëfficiënt (-0,715) is, absoluut gesproken, kleiner dan 1, dus er is sprake van een inelastische vraag

1

1

5 maximumscore 2

meer naar links

Een voorbeeld van een juist verklaring is:

Op een maandag zal er **bij elke gekozen prijs** minder vraag zijn naar *all-inclusive* diners.

6 maximumscore 2

aspect	het hoogst bij
1 eisen die kredietverlener stelt aan kredietnemer	hypothecaire lening
2 risico voor kredietverlener bij wanbetaling	crowdfunding

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2

7 maximumscore 2

- (a) 5 (consumentenvertrouwen daalt)
- (b) 3 (consumptie daalt)
- (c) 1 (nationale bestedingen dalen)
- (d) 2 (investeringsklimaat verslechtert)
- (e) 4 (technologische vooruitgang wordt belemmerd)

- zowel (a), (b) als (c) juist 1
- zowel (d) als (e) juist 1

8 maximumscore 2

herverdelingsmaatregel	soort inkomen		
	primair	secundair	beide
verhogen minimumloon			x x
verhogen hoogste tarief inkomstenbelasting		x	x

x ook goed!

Toelichting:

Beargumenteed kan worden dat het verhogen van het hoogste tarief inkomstenbelasting effect heeft op zowel het secundaire inkomen als (vanwege een mogelijk optredend substitutie-effect) op het primaire inkomen. De optie 'beide' is derhalve ook correct.

9 maximumscore 3

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- a Het verhogen van het hoogste tarief kan ertoe leiden dat mensen met een hoog inkomen naar het buitenland vertrekken / zwartwerken meer voorkomt / werknemers kunnen besluiten om minder te gaan werken 1
- b Het verhogen van het minimumloon leidt tot hogere loonkosten voor bedrijven, waardoor bedrijven (als gevolg van bijvoorbeeld automatisering) minder vraag naar laaggeschoolde arbeid zullen uitoefenen, met toenemende werkloosheid als gevolg 1
- c Het verhogen van de arbeidskorting voor de laagstbetaalden zal leiden tot een hoger netto-inkomen van alleen de laagstbetaalden, waardoor de inkomensverschillen sterker nivelleren 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 3

10 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

De vermindering van de export van Turkije naar de eurozone als gevolg van de economische krimp in de eurozone betekent een verlaging van de vraag naar de Turkse lira, waardoor de koers van de lira daalt.

11 maximumscore 2

Bilal heeft daarmee 12.779 euro verloren.

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

1 mei 2013: euro in Turkse lira uitgedrukt $1,29 \times 1,79 = \text{lira } 2,31$

1 september 2013: euro in Turkse lira uitgedrukt $1,32 \times 2,05 = \text{lira } 2,71$

$$1 \text{ mei } 2013: \frac{200.000}{2,31} = 86.580 \text{ euro}$$

$$1 \text{ september } 2013: \frac{200.000}{2,71} = 73.801 \text{ euro}$$

$$86.580 - 73.801 = 12.779 \text{ euro nadeel}$$

Opmerking

Als een afwijkend antwoord is verkregen op basis van juiste berekeningen met meer dan twee decimalen, dienen scorepunten te worden toegekend.

12 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste uitleg zijn:

- Een koersverlaging van de lira maakt importeren voor Turkije duurder en als de verhoging van de importprijzen wordt doorberekend in de verkoopprijzen, heeft dat oplopende (kosten)inflatie tot gevolg.
- Een koersverlaging van de lira maakt exporteren vanuit Turkije goedkoper en als door toenemende export de capaciteitsgrenzen worden bereikt, heeft dat (bestedings)inflatie tot gevolg.

13 maximumscore 2

grafiek 1

Opmerking

uitsluitend 2 of 0 scorepunten toekennen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 4

14 maximumscore 1

- a werkgevers willen winst behouden
- b werknemers willen koopkracht behouden

15 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- Consumenten verwachten bij deflatie verdere prijsdaling en stellen hun consumptie uit (met als gevolg dat bedrijven hun investeringen uitstellen) 1
- Dit betekent daling van de bestedingen en van de productie 1

16 maximumscore 2

afgenomen

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

Het deflatierisico in de eurozone is gelijk gebleven, terwijl het deflatierisico in Nederland is afgenomen.

Opmerking

Als niet verwezen wordt naar het gelijkblijvende deflatierisico van de eurozone dienen geen scorepunten te worden toegekend.

17 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

De ECB wil de rente verlagen om daarmee te bereiken dat in de eurozone (de consumptie, de investeringen en daarmee) de bestedingen toenemen (pijl 10), hetgeen (via pijl 12) kan leiden tot een opwaartse druk op het prijsniveau (en daling van het deflatierisico).

18 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste toelichting is:

- Door een verlaging van de rente ontstaat kapitaalvlucht uit de eurozone, waardoor het aanbod van de euro toeneemt en de koers van de euro daalt (pijl 1) 1
- hetgeen leidt tot een verbetering van de internationale concurrentiepositie (pijl 2), waardoor de export aantrekt en het saldo export - import verbetert (pijl 8) en er uiteindelijk meer bestedingen (pijl 9) en minder werkloosheid (pijl 4) ontstaat in de eurozone 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 5

19 maximumscore 1

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

Leden van een vakbond betalen lidmaatschapsgeld en werknemers die geen lid zijn, kunnen zonder te betalen profiteren van de gemaakte cao-afspraken.

20 maximumscore 2

Een voorbeeld van juiste berekening is:

$$\frac{100,8}{102,75} \times 100 = 98,1$$

Dit betekent een daling van 1,9%.

21 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist berekening is:

- De totale kosten zijn gedaald met 10%, dus de totale opbrengsten zijn ook met 10% gedaald (break-even)

$$TO_{index} = \frac{P_{index} \times Q_{index}}{100} = \frac{P_{index} \times 120}{100} = 90 \quad 1$$

- $P_{index} = \frac{100 \times 90}{120} = 75$

De prijs van een vliegticket bij Europlane is gemiddeld met 25% gedaald 1

22 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

- De dominante strategie van de directie is 'vasthouden aan een laag bod' en de dominante strategie van de vakbond 'vasthouden aan hoge eisen' 1
- Dit levert een uitkomst op die voor beide partijen suboptimaal is 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 6

23 maximumscore 1

stijgen

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

De totale afzet van nieuwe fietsen in 2014 zal naar verwachting afnemen, terwijl voor de afzet van e-bikes in 2014 een toename wordt voorspeld.

24 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$0,14 \times 1300 = \text{€ } 182,-$$

$$(182 + 20) \times 1,21 = \text{€ } 244,42$$

25 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

Premieverhoging kan ertoe leiden, dat 'goede risico's' de e-bike niet meer verzekeren bij deze verzekeraar. De verzekeraar zal daardoor verhoudingsgewijs meer 'slechte risico's' overhouden, waardoor er in verhouding tot de premieopbrengst meer schadevergoeding uitgekeerd moet worden (ten koste van het winstniveau).

26 maximumscore 1

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

Premiedifferentiatie kan ertoe leiden, dat meer 'goede risico's' worden aangetrokken door een lagere premie.